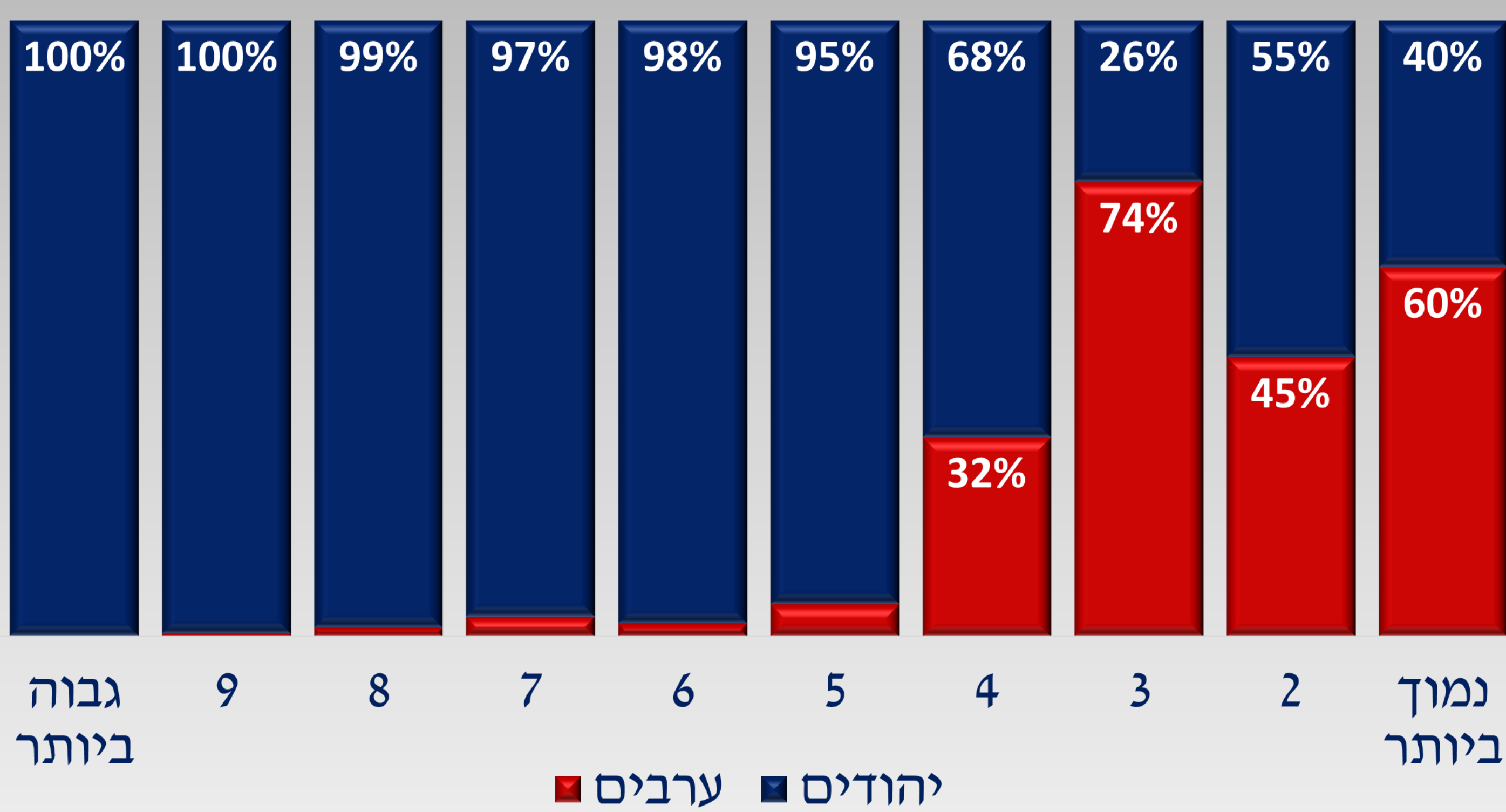
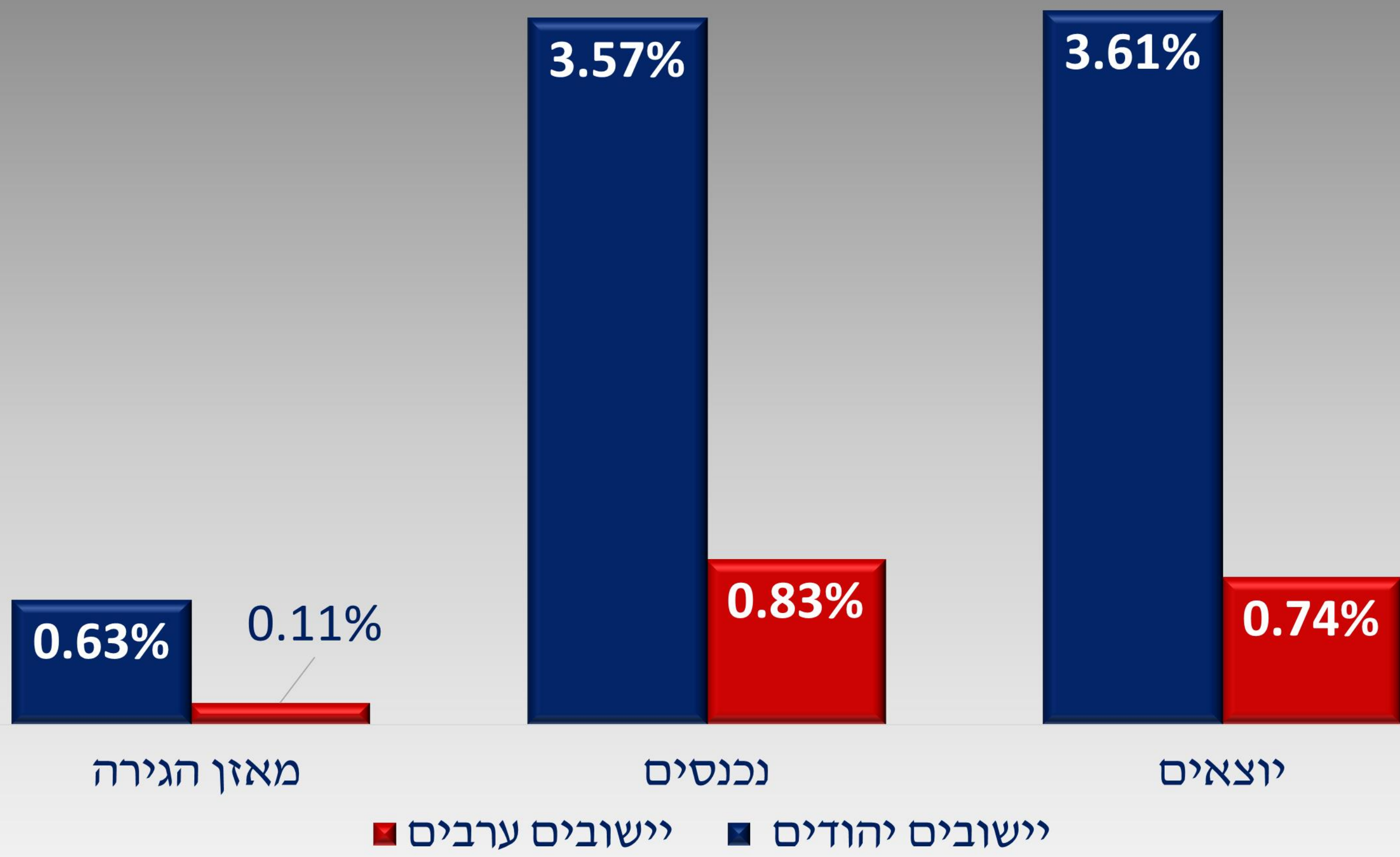

4. סטטיסטיקה תיאורית

התפלגות האוכלוסייה לפי דירוג סוציו-אקונומי, 2017

נכנסים, יוצאים ומאזן הגירה כאחוז מאוכלוסיית היישוב ממוצע רב שנתי 2000-2016

5. הפער במוביליות הגאוגרפית בין יישובים יהודים לערבים

הפער	יישובים זהים		יישובים טיפוסיים	
	אחוז היוצאים	אחוז הנכנסים	אחוז היוצאים	אחוז הנכנסים
ישראל	2.52%	2.36%	3.22%	3.48%
הדרום	2.43%	1.94%	3.59%	2.70%
הצפון	2.90%	1.89%	3.14%	2.79%

1. רקע

האוכלוסייה הערבית היא מהעניות בישראל. בנוסף לכך, מחקרים קודמים הראו שהמוביליות הבין דורית של הערבים פחותה מזו של היהודים, כלומר ערביי ישראל עניים וממשיכים להיות עניים.

כלכלנים רבים עוסקים בפערים בין הערבים ליהודים בישראל. אולם, עד היום לא נותחו דפוסי ההגירה הפנימית של ערביי ישראל, זאת על אף ממצאי הספרות המעידים על כך שהגירה היא אחד מהכלים החזקים ביותר ליצירת מוביליות חברתית. עבודה זו תרומתה בכך שהיא מציגה לראשונה ניתוח מעמיק של נושא זה.

2. שאלות המחקר

האם המוביליות הגאוגרפית ביישובים הערבים בישראל נמוכה מזו שביתר היישובים, ומהו השוני בהשפעת תמריצים כלכליים על ההגירה הפנימית ביישובים ערבים לעומת יתר היישובים?

3. נתונים ושיטת עבודה

- הנתונים נאספו מתוך קבצי הרשויות המקומיות של הלמ"ס לשנים 2000-2016.
- היישובים חולקו לשתי קבוצות: יישובים ערבים בהם פחות מ-50% מהאוכלוסייה הם יהודים, ויישובים אחרים.
- בעבודה נעשה שימוש ברגרסיה לינארית פשוטה עם משתני דמי ומשתני אינטראקציה, זאת בכדי לאמוד את המוביליות הגאוגרפית והשפעת התמריצים להגירה בנפרד עבור כל קבוצת יישובים.
- המשתנים המוסברים ברגרסיה הם נתוני הגירה: אחוז יוצאים מהיישוב, אחוז נכנסים ליישוב ומאזן ההגירה נטו באחוזים. המשתנים המסבירים קשורים לרמת החינוך, לשירותים העירוניים, למיקום הגאוגרפי, לדמוגרפיה ולשכר.

- הפער במוביליות הגאוגרפית בין יישובים יהודים לערביים הזהים בתכונותיהם הוא δ_0 ברגרסיה הבאה: $per^{t+2} = \beta_0 + \delta_0 Arab^t + \sum \beta_i x_i^t + u$ (היוצאים מהיישוב)
- הפער במוביליות הגאוגרפית בין יישוב יהודי טיפוסי ליישוב ערבי טיפוסי מחושב ע"י הפרש המשוואות הבאות: (a אינדקס עבור יישוב ערבי; 0 עבור יישוב לא ערבי)

$$1. \widehat{per}_o^{t+2} = \hat{\beta}_{0o} + \sum \hat{\beta}_{io} \bar{x}_{io}^t \quad 2. \widehat{per}_a^{t+2} = \hat{\beta}_{0a} + \sum \hat{\beta}_{ia} \bar{x}_{ia}^t$$

6. ההבדל בהשפעת התמריצים על מאזן ההגירה ביישובים יהודים לעומת יישובים ערבים

משתנה (+10%)	סוג יישוב	הערך החזוי	השינוי בערך החזוי	שיעור השינוי
אשכול סוציו-אקונומי	יהודי	0.460%	0.028%	6%
	ערבי	0.041%	-0.029%	-70%
אחוז זכאות לבגרות	יהודי	0.460%	0.028%	-16%
	ערבי	0.041%	0.028%	68%
מדד פריפריאליות	יהודי	0.460%	0.044%	10%
	ערבי	0.041%	-0.005%	-12%
אחוז דירות חדשות	יהודי	0.460%	0.082%	18%
	ערבי	0.041%	0.027%	67%

בכדי לאמוד את השפעת התמריצים, בוצעה סימולציה המחשבת את שיעור השינוי בערך החזוי של מאזן ההגירה ביישוב טיפוסי בעקבות גידול של 10% בממוצע משתנה מסוים: $(\widehat{pim})$ הינו מאזן ההגירה החזוי

$$\widehat{pim}^{t+2} = \hat{\beta}_0 + \sum \hat{\beta}_i \bar{x}_i^t + \hat{\beta}_j \bar{x}_j^t \quad : \quad \bar{x}_j^t \equiv \bar{x}_j^t \times 0.1$$

שיעור השינוי במאזן ההגירה הפנימי החזוי

7. מסקנות

המוביליות הגאוגרפית של ערביי ישראל פחותה משמעותית מזו של היהודים. תוצאה זו מעלה את השאלה המשמעותית, האם המוביליות הגאוגרפית הנמוכה של ערביי ישראל היא גם המקור למוביליות הבין דורית הנמוכה שלהם. בנוסף, השוני בהשפעת התמריצים על מאזן ההגירה מעיד מצד אחד על מצוקת הדיור המשמעותית במגזר הערבי, ומצד שני על החשיבות שזקפים ערביי ישראל לרמת חינוך נאותה לילדיהם.